

EXPLOATERINGS
KONTORET

2008-09-25
PM

Exploateringskontorets miljöhandlingsprogram 2009

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND.....	4
2	MILJÖMÅL - ENERGIEFFEKTIVA LÖSNINGAR OCH VAL AV FÖRNYBARA ENERGISLAG I NYBYGGNADSPROJEKT.....	5
2.1	AKTIVITET FÖR ATT NÅ ENERGIMÅLET	5
2.2	TA FRAM METOD FÖR UPPFÖLJNING AV ENERGIMÅLET	6
3	MILJÖMÅL - HÅLLBAR PARK- OCH NATURMILJÖ.....	9
3.1	AKTIVITET FÖR ATT NÅ MÅLET HÅLLBAR PARK OCH NATURMILJÖ	9
3.2	UPPFÖLJNING AV MÅLET HÅLLBAR PARK- OCH NATURMILJÖ	10
4	MILJÖMÅL - MARKKVALITETEN SKA VARA GOD FÖR MÄNNISKORS HÄLSA OCH MILJÖN.....	11
4.1	AKTIVITET FÖR ATT SÄKERSTÄLLA MARKKVALITETEN VID NYEXPLOATERING	11
4.2	UPPFÖLJNING AV MÅLET ATT MARKKVALITETEN SKA VARA GOD FÖR MÄNNISKORS HÄLSA	12
5	MILJÖMÅL – HUSHÅLLNING MED MARK OCH MED ANDRA NATURRESURSER	13
5.1	AKTIVITET FÖR ATT HUSHÅLLA MED MARK.....	13
5.2	UPPFÖLJNING AV MÅLET FÖR HUSHÅLLNING AV MARK	13
5.3	AKTIVITET FÖR HUSHÅLLNING AV SCHAKTMASSOR	14
5.4	UPPFÖLJNING AV MÅLET FÖR HUSHÅLLNING AV MASSOR.....	15
6	MILJÖMÅL - PROJEKTERING AV ANLÄGGNINGAR SKA SKE MED HÄNSYN TAGEN TILL BESTÄNDIGHET OCH MILJÖPÅVERKAN.....	16
6.1	AKTIVITET FÖR ATT TILLÄMPA PROJEKTERINGSSTYRANDE MILJÖKRAV	16
6.2	TA FRAM METOD FÖR UPPFÖLJNING AV MÅLET ATT PROJEKTERING AV ANLÄGGNINGAR SKA SKE MED HÄNSYN TAGEN TILL BESTÄNDIGHET OCH MILJÖPÅVERKAN	17
7	MILJÖMÅL - ENTREPRENADARBETEN SKA GENOMFÖRAS PÅ ETT MILJÖANPASSAT SÄTT’	18
7.1	AKTIVITET FÖR ATT GENOMFÖRA ENTREPRENADARBETEN PÅ ETT MILJÖANPASSAT SÄTT 18	
7.2	UPPFÖLJNING AV MÅLET ATT ENTREPRENADARBETEN SKA GENOMFÖRAS PÅ ETT MILJÖANPASSAT SÄTT.....	19
8	MILJÖMÅL – MILJÖPROFILERING AV TVÅ BOSTADSPROJEKT	19
8.1	AKTIVITET FÖR ATT MILJÖPROFILERA NORRA DJURGÅRDSSTADEN	19
8.2	UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅLET ATT MILJÖPROFILERA TVÅ BOSTADSPROJEKT.....	20
9	MILJÖMÅL - MILJÖEFFEKTIVA TRANSPORTER I NYA EXPLOATERINGSOMRÅDEN	21
9.1	AKTIVITETER FÖR ATT NÅ MÅL FÖR MILJÖEFFEKTIVA TRANSPORTER I NYA EXPLOATERINGSOMRÅDEN.	21

9.2	AKTIVITET ATT KONTORET SKA VERKA FÖR ATT MINSKA BULLERSPRIDNINGEN I NYA EXPLOATERINGSOMRÅDEN	22
9.3	UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL MILJÖEFFEKTIVA TRANSPORTER I NYA EXPLOATERINGSOMRÅDEN	22
10	MILJÖMÅL - MILJÖEFFEKTIV AVFALLSHANTERING I EXPLOATERINGSPROJEKT	23
10.1	AKTIVITET FÖR ATT MEDVERKA TILL MILJÖEFFEKTIV AVFALLSHANTERING.....	23
10.2	UPPFÖLJNING AV MILJÖMÅL FÖR MILJÖEFFEKTIV AVFALLSHANTERING	23

1 Bakgrund

I november 2007 antog Stockholms fullmäktige ett nytt miljöprogram för Stockholms stad 2008-2011. Miljöprogrammet omfattar sex övergripande miljömål med ett antal delmål. Utifrån miljöprogrammet ska alla verksamheter vidta åtgärder som leder mot målen. Nämnder och styrelser ska klargöra sin egen miljöpåverkan och rådighet samt därefter anta egna mål med syfte att uppnå de kommunövergripande målen. Enligt Stockholms miljöprogram ska miljömål följas upp genom indikatorer eller genom någon annan uppföljningsmetod, som varje nämnd, bolag eller styrelse får ansvar för att ta fram.

I överensstämmelse med ovan har exploateringskontoret tagit fram riktlinjer för exploateringskontorets miljöarbete, som godkändes av exploateringsnämnden i februari 2008. Utifrån kontorets riktlinjer för miljöarbetet har ett miljöhandlingsprogram tagits fram för att redovisa vad exploateringskontoret avser att göra för att uppfylla miljömålen för verksamheten.

Miljöhandlingsprogrammet innehåller åtgärdsaktiviteter för att uppnå miljömålen och kontorets miljöpolicy samt förslag till indikatorer för uppföljning. Handlingsprogrammet är ett levande dokument som uppdateras en gång om året i samband med verksamhetsplaneringen. Detta arbete ska ske inom ramarna för ordinarie verksamhetsplanering enligt integrerat system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi (ILS).

2 MILJÖMÅL - Energieffektiva lösningar och val av förnybara energilag i nybyggnadsprojekt

2.1 Aktivitet för att nå energimålet

Vid nybyggnation på stadens mark eftersträvas olika former av energieffektiviseringsåtgärder.

Energikravet enligt Boverkets byggregler ska uppfyllas för all nybebyggelse och ingen särskild aktivitet från exploateringskontoret krävs för detta. Enligt exploateringskontorets riktlinjer för miljöarbetet är målsättningen att kunna motivera flera byggherrar att bygga lågenergihus i Stockholm. Det finns dock ingen vedertagen definition av nivån för lågenergihus som kan tillämpas. Det pågår arbeten på olika håll med att formulera miljömål för byggsektorn. Bland annat tar bygg- och fastighetssektorns kretsloppsråd fram nationella riktlinjer för miljöanpassat byggande och inom Stockholms stad pågår ett arbete med att ta fram ett program för miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden. Exploateringskontoret förutsätter att dessa program och riktlinjer även kommer att innehålla mål för energiförbrukning i nybyggda hus.

Eftersom arbetet med de program och riktlinjer som nämns ovan inte är klart föreslår Exploateringskontoret att energimålen introduceras i två steg:

Steg 1

Som ett första steg från och med januari 2009 föreslår kontoret att följande energimål tillämpas (nuvarande energimål som används för tillkommande bebyggelse i Hammarby Sjöstad):

- 1a. Fjärrvärmeanslutning med frånluftssystem: 100 varav 20 el kWh/m² BRA*
- 1b. Fjärrvärmeanslutning med värmeåtervinningsystem: 80 varav 25 el kWh/m² BRA*

Energimålet avser summan av köpt energi för fastighetens uppvärmning och drift per år. Hushållsel ingår inte.

*(BRA = bruksarea som är arean av alla våningsplan exklusive omslutande konstruktionsarea)

Steg 2

Under 2009 definieras nya energimål för nybebyggelse utifrån bland annat arbetet med miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden samt kretsloppsrådets nationella riktlinjer för miljöanpassat byggande.

Med en stegvis anpassning av miljömålet ges förutsättningar att fånga upp utvecklingen inom energieffektivt byggande.

Målen avser dels energiförbrukning uttryckt som kWh/m² BRA men också åtgärds mål som t.ex. individuell mätning av energiförbrukning (el, värme, varmvatten) kommer att övervägas.

Tillämpning av energimålen

Exploateringskontoret tar med mål för energiförbrukning i kontorets exploateringsavtal.

Ansvariga

Projektledarna på avdelningarna Ytterstad respektive Innerstad tillämpar energimål i projekt.

Avdelningen Miljö och teknik ansvarar för uppdatering och formulering av mål för energiförbrukning.

Tidsplan

Energimål enligt steg 1 börjar tillämpas från och med januari 2009.

Energimål enligt steg 2 börjar tillämpas senast januari 2010.

2.2 Ta fram metod för uppföljning av energimålet

För att kontoret och staden som helhet ska kunna följa upp utvecklingen vad gäller energiförbrukning i nybyggda hus föreslås att krav ställs på byggherren att lämna underlag för uppföljning av energiförbrukningen.

Uppföljningen av bland annat energiförbrukning inom programmet för miljöanpassat byggande kommer att ske till och med 2008. Därefter måste uppgifter samlas in på annat sätt.

Indikatorer för energimålet

Val av indikator för uppföljningen

- För uppföljning av detta miljömål föreslås en indikator som visar energiförbrukning i nybyggda hus. Utifrån detta ska slutsats kunna dras om andel av nya bebyggelsen som klarar BBR-kraven (Boverkets Byggregler) samt andel som klarar målet för energiförbrukning i nybyggda hus.

Data för uppföljning

Efter 2008 finns ingen tillgänglig statistik för uppföljning av energiförbrukning i nybyggda hus i Stockholms stad. För att staden ska kunna följa upp energiförbrukningen i nybyggda hus kommer det därför att krävas datainsamling och analys. Ett möjligt sätt att få fram detta skulle kunna vara att ta hjälp av Energimyndighetens eNyckel.

Information om eNyckeln:

Lagstiftningen om energideklarationer innebär att byggnader ska energideklarerars från och med 1 jan 2009. Nya byggnader ska energideklarerars två år efter bruktagandet, dock inte senare än två år efter slutbevis. Om byggnadsmälan gjorts före 1 jan 2009 behöver byggnaden inte energideklarerars. Energimyndigheten har skapat ett verktyg som heter eNyckeln som byggherren/fastighetsägare kan använda inför sin energideklaration. Verktöget innebär att uppgifter om energiförbrukning matas in via Internet. Sedan lämnar byggherre/fastighetsägaren detta underlag till besiktningsmannen som ska göra energideklarationen. Fastighetsägaren spar pengar och informationen kan användas till att få fram bra statistik för både fastighetsägaren och andra.

Hur kan exploateringskontoret använda eNyckeln?

Energimyndigheten har möjlighet att anpassa eNyckeln så att staden skulle kunna ta ut statistik för nybyggda hus inom staden fördelat på olika år. Energimyndigheten har eventuellt också möjlighet att göra miljöbelastningsberäkningar, dvs. beräkna utsläpp av koldioxid, försurande ämnen m.m.

När skulle indata kunna börja samlas in?

Om krav på rapportering av energidata börjar ställas i januari 2009 tar det några år innan statistik kan börja redovisas.

Under hösten 2008 utreder exploateringskontoret möjlighet att inhämta statistik med målsättning att det ska finnas ett färdigt koncept som kan börja användas i januari 2009.

Eftersom det kommer att ta några år fram till dess att det finns ny aktuell information om energiförbrukningen i nybyggda hus i Stockholm övervägs också under hösten om det är möjligt att få fram någon grov bedömning utifrån befintlig statistik.

Referens för uppföljningen

För att kunna bedöma om det skett en förbättring eller försämring skulle uppföljningen kunna göras utifrån resultatet av den uppföljning som gjorts inom ramarna för Programmet för miljöanpassat byggande under perioden 1997-2003.

Ansvariga

Den som varit projektledare för ”Programmet för miljöanpassat byggande” sammanställer de sista resultaten från uppföljningen av programmet under hösten 2008.

Avdelningen Miljö och Teknik ansvarar för uppföljningen enligt e-nyckeln eller liknande metod. Arbetet sker i samarbete med fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen

Tidsplan

Uppföljningen av miljöanpassat byggande har skett samlat där flera års uppföljning redovisats. Sista sammanställning av data sker för 2008 sedan avslutas den uppföljning som skett inom ramarna för Stockholms Program för miljöanpassat byggande.

Under hösten 2008 tas metod fram för uppföljning av energiförbrukningen i nybyggda hus.

Eftersom datamängden för statistikanalysen kan vara liten föreslås att uppföljning sker vartannat år. Avrapporteringen kan starta först 2010 när det har kommit in data.

3 MILJÖMÅL - Hållbar park- och naturmiljö

3.1 Aktivitet för att nå målet hållbar park och naturmiljö

Exploateringsnämnden ska värna om särskilt värdefulla mark- och vattenområden. De värdefullaste naturområdena såsom naturstränder, gammelskogar, ädellövskogar, våtmarker samt viktiga gröna samband i gröna infrastrukturen omfattas liksom värdefulla parkmiljöer.

Arbetet för att nå detta miljömål sker genom ett antal olika delaktiviteter.

- A) Eventuell påverkan på naturområden analyseras tidigt i exploateringsprocessen och slutsatser och bedömningar sammanställs i "Miljökonsekvenser – tidig miljöbedömning vid ändrad markanvändning". Resultatet av dessa analyser redovisas i samband med att markanvisningsärendet tas upp i exploateringsnämnden.
- B) Exploateringsnämnden kompenserar exploatering av värdefulla mark- och vattenområden genom kompensationsåtgärd som gör mest nytta med avseende på rekreations- och naturvärden.
- C) Inför stora och komplexa exploateringar eller flera små inom en stadsdel görs kompletta landskapsanalyser omfattande såväl ekologiska som sociotopbedömningar. I dessa analyseras alla relevanta landskapsvärden för att få så bra markanvändningsbalans som möjligt mellan bebyggd och obebyggd mark.

- D) Vid utformning av parkmiljöer i exploateringsprojekt värderas växtval och utformning för att eftersträva att befintlig grönstruktur stärks.
- E) Exploateringskontoret ska inventera förutsättningarna för att ställa miljökrav vid upphandling av växter från plantskolor. Detta görs inom ramarna för något av de större exploateringsprojekten.

Ansvariga

Projektledarna på avdelningarna Innerstad och Ytterstad samt landskapsarkitekterna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidsplan

Arbetet sker löpande.

3.2 Uppföljning av målet hållbar park- och naturmiljö**Indikator för uppföljningen**

Målet är kvalitativt och det är svårt att hitta en entydig kvantitativ indikator som visar hur vi uppfyller målet att värna om särskilt värdefulla mark- och vattenområden. Därför föreslås att uppföljningen sker utifrån följande tre indikatorer:

- Andel ianspråktagen grönyta som grönkompenseras.
- Andel grönkompensation som avser ekologiska/biologiska åtgärder.
- Andel värdefull grönytan som ianspråk tas (värdefull grönyta beskrivs inledningsvis under detta miljömål).

Genom indikatorerna kan vi visa i vilken grad som grönkompensation sker samt i någon mån visa om ekologiska värden ersätts.

Data för uppföljning

Förslaget till indikator är något trubbigt men det är möjligt att få fram uppgifter genom att projektledarna på Innerstad respektive Ytterstad får redovisa om grönmark tas i anspråk och om kompensation sker. Till kategorin grönmark hör gräsytor, naturmark, parkmark, rekreationsytor som lekplatser, bollplaner m.m. Kompensationsåtgärderna är uppdelade på rekreativ kompensation och ekologisk/biologisk kompensation. Uppföljningen bör delas upp på planerade, pågående och genomförda projekt. I den sammanställning som görs bedöms även om de ianspråktaga grönyterna avser något värdefullt naturområde. Exploateringskontoret ansvarar för stadens uppföljning av detta miljömål i stadens miljöprogram.

Ansvariga

Avdelningen Miljö och teknik.

Tidsplan

Lämplig frekvens på uppföljning av detta miljömål är en gång per mandatperiod, dvs. var 4:e år, på grund av de långa ledtiderna i projekten.

4 MILJÖMÅL - Markkvaliteten ska vara god för människors hälsa och miljön

4.1 Aktivitet för att säkerställa markkvaliteten vid nyexploatering

Exploateringskontoret ska verka för långsiktigt hållbar markanvändning genom att säkerställa att markkvaliteten vid nyexploateringar inte utgör risk för människors hälsa eller miljön.

- A) Exploateringskontoret bedömer markkvaliteten i exploateringsprojekt och säkerställer att markkvaliteten vid nyexploateringar håller en god standard med avseende på människors hälsa och miljön. Exploateringskontorets marksaneringspolicy är styrande. Exploateringskontoret säkerställer detta arbete genom särskilda miljöresurser.

Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik arbetar fram pm som beskriver exploateringskontorets hantering av markföroreningar vid exploatering.

Tidsplan för arbetet

Arbetet sker löpande.

- B) Exploateringskontoret ska tillsammans med Göteborg och Malmö stad ta fram bedömningsgrunder för storstadsmiljöer. Målsättningen är att få en bättre hantering av markmiljöförhållandena i exploateringsprojekt genom att anpassa naturvårdsverkets riktvärden för markmiljö utifrån storstadsförhållanden.

Tidsplan för projektet

Projektstart 1:a kvartalet 2008. Projektet slutförs våren 2009.

Ansvariga för aktiviteterna A och B

Exploateringskontoret säkerställer bedömningen av markmiljöförhållanden genom miljöexperter på avdelningen Miljö och teknik

4.2 Uppföljning av målet att markkvaliteten ska vara god för människors hälsa

Det går inte att ta fram någon entydig indikator för markmiljö eftersom det bara är vissa projekt som har problem med markkvaliteten och att åtgärdsnivån beror på planerad markanvändning. Inför ett exploateringsprojekt är markens kvalitet oftast okänd. Markmiljöförhållandena bedöms därför i alla projekt. Där det bedöms vara risk för att marken är påverkad av föroreningar görs en djupare utredning och om problem konstateras görs alltid en fördjupad undersökning och handlingsplan för hantering av föroreningarna tas fram.

Exploateringskontoret har säkerställt hanteringen markmiljöförhållandena i exploateringsprojekt genom experter som gör bedömningen av markmiljöförhållandena i alla projekt.

5 MILJÖMÅL – Hushållning med mark och med andra naturresurser

5.1 Aktivitet för att hushålla med mark

Att i första hand använda redan exploaterad mark för nybyggnation.

Exploateringskontoret utreder möjlig byggbar mark inom staden och prioriterar exploateringar på mark som tidigare varit exploaterad.

Ansvariga

Projektledarna på avdelningarna Innerstad respektive Ytterstad.

Tidsplan

Arbetet sker löpande.

5.2 Uppföljning av målet för hushållning av mark

Indikator

Som indikator föreslås andel nybyggnation som sker på redan exploaterad mark.

Data för uppföljningen

Det är stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden som ansvarar för uppföljningen av denna indikator utifrån Stockholms Miljöprogram. De har föreslagit att uppföljningen sker genom sammanställning av antal bostäder och yta som tas i anspråk (hektar).

Stadsbyggnadskontoret föreslog indikatorn i sitt yttrande över Stockholms miljöprogram. Underlag för uppföljningen får de fram i samband med stadsutvecklingsrapporten inom den rullande översiktsplanen.

Exploateringskontoret har därför ingen egen uppföljning av detta mål.

Tidsplan

Uppföljningen föreslås ske var 4:e år.

5.3 Aktivitet för hushållning av schaktmassor

Kontoret ska verka för hög grad av återvinning av schaktmassor i stadens exploateringsprojekt.

Exploateringskontoret ska utvärdera möjligheten att tillämpa miljömål för återvinningsgraden av de schaktmassorna som uppstår inom exploateringskontorets egna entreprenader.

Hur?

- A) Exploateringskontoret strävar efter att alla massor med halter upp till riktvärdet Mindre Känslig Markanvändning (MKN) ska återanvändas och ska inte medföra extrakostnader för staden. När platsspecifika riktvärden tas fram görs bedömning från fall till fall.
- B) Exploateringskontoret har för avsikt att ta fram riktlinjer för återanvändning av massor för att underlätta handläggning och hantering i exploateringsprojekt. Detta görs primärt inom ramarna för exploateringskontorets projekt att tillsammans med Göteborg och Malmö ta fram storstadsriktvärden för markmiljö.
- C) AF i upphandlingshandboken uppdateras avseende krav på sortering och återvinning.

Ansvariga

Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik tar fram förslag på generella riktlinjer för återanvändning av massor. Arbetet sker i samråd med miljöförvaltningen. Riktlinjerna blir generella för alla projekt.

Miljögruppen gör bedömningar i exploateringsprojekten avseende markmiljöförhållanden och möjlighet till återanvändning av massor och lämnar underlag till Innerstadens och Ytterstadens projektledare.

Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik ansvarar för att upphandlingshandboken kompletteras med krav på sortering och återvinning.

Tidsplan

Generella riktlinjer för återanvändning av massor tas fram när storstädernas bedömningsgrunder för markföroreningar i stadsmiljöer finns framme våren 2009.

Bedömning av markmiljö och återvinning av massor görs löpande i exploateringsprojekt.

5.4 Uppföljning av målet för hushållning av massor**Val av indikator**

Förslag till indikator är andel återvunna schaktmassor.

Data för uppföljningen

Exploateringskontoret undersöker möjligheten att få fram uppgifter om hur stor återvinningsgraden av schaktmassor är genom att kräva rapportering från entreprenörerna. Detta skulle kunna ske genom att ställa krav på entreprenörerna att rapportera till exploateringskontoret hur stor återvinningsgraden är i deras projekt. Denna uppgiftsinhämtning startar hösten 2008 genom att mallarna för förfrågningsunderlag kompletteras med denna information. Förslaget tas upp i exploaterings- och trafikkontorets gemensamma upphandlingsgrupp. Nästa steg är sedan att formulera mål för återvinningsgraden.

Ansvariga

Avdelningen Miljö och teknik är ansvarig för uppföljningen.

Tidsplan

Periodicitet för uppföljningen beslutas när kontoret har utrett behov och möjlighet till uppföljning av masshanteringen.

6 MILJÖMÅL - Projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan

6.1 Aktivitet för att tillämpa projekteringsstyrande miljökrav

Att tillämpa projekteringsstyrande miljökrav i teknisk handbok. Målsättningen är att staden ska bygga anläggningar med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan.

Hur?

- A) Anlitade projektörer ska sammanställa en miljöutredning med de väsentligaste miljöaspekterna avseende anläggningens utförande och för entreprenarbetena. Utredningens omfattning anpassas till uppdragets storlek och komplexitet. Med miljöutredningen som stöd bedöms behovet av tillämpa tilläggskrav vid upphandling av entreprenörer. I stadens "Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster – Gemensamma upphandlingskrav för Göteborgs stad, Malmö stad, Stockholms stad och Vägverket" finns förslag till tilläggskrav som staden kan tillämpa. Med miljöutredningen som stöd kan exploateringskontoret bedöma om tilläggskrav ska tillämpas och i sådana fall hur och i vilken omfattning.

- B) Vid projektering av stadens anläggningar tillämpas Teknisk handbok. För att miljökrav avseende materialval, utförande m.m. enkelt ska kunna tillämpas finns dessa inlagda i Teknisk handbok. Det behövs dock en översyn och genomgång av miljökraven så att de är aktuella. Dessutom kan strukturen och upplägget avseende miljökravens redovisning i teknisk handbok behöva ses över så att de är lätta att tillämpa och lätta att följa upp. Exploateringskontoret samråder med trafikkontoret för översyn och uppdatering av miljökraven i Teknisk handbok.
- C) För att dessa rutiner ska kunna implementeras på exploateringskontoret krävs det komplettering av det avsnitt i anläggningsprocessen (Q-anläggning) som beskriver projekteringskedet och miljöredovisning. Detta kan även leda till att det behövs uppdateringar av AF (de administrativa föreskrifterna) i upphandlingshandboken.

Ansvariga

Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik.

Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik

Trafikkontoret har ansvar för kravdokumentet och uppdateringar av detta.

Tidsplan

Arbetet styrs av när översynen av Q-anläggning och teknisk handbok kan ske. Q-anläggning ska uppdateras under hösten 2008. Komplettering av miljöavsnitten i Teknisk handbok bör påbörjas under hösten 2008. Tidsplanen avgörs dock efter samråd med trafikkontoret.

6.2 Ta fram metod för uppföljning av målet att projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan

Indikator

Indikatorn blir andel projekt som uppfyller de projekteringsstyrande miljökraven.

Data för uppföljning

Exploateringskontoret samråder med trafikkontoret avseende möjlighet till uppföljning av att miljökrav för projektering följs upp. Förslag till alternativ som kan övervägas är 1) stickprovskontroller vid slutbesiktning 2) Miljögranskning av bygghandlingar.

Ansvariga

Avdelningen Miljö och teknik.

Tidsplan

Förslag till uppföljningsrutiner tas fram när Q-anläggning är uppdaterad med styrrutiner för miljöhänsyn i projekteringen.

Rapportering sker en gång per år.

7 MILJÖMÅL - Entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt

7.1 Aktivitet för att genomföra entreprenadarbeten på ett miljöanpassat sätt

Exploateringskontoret ska tillämpa miljökrav vid upphandling av entreprenadtjänster.

Hur?

- A) Exploateringskontoret ska ställa miljökrav på entreprenadens genomförande vid anläggningsarbeten i samband med exploateringsprojekt "Miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster – Gemensamma upphandlingskrav för Göteborgs stad, Malmö stad, Stockholms stad och Vägverket". Enligt dessa ska bl.a. entreprenören följa miljökrav på arbetsmaskiner och fordon, kemikaliehantering, ta fram miljöplan, kartlägga energiförbrukning m.m. Miljökraven ställs som en kvalificerande faktor vid upphandling av bygg- och anläggningstjänster.
- B) Den miljöutredning som föreslås upprättas för uppfyllande av miljömålet "Projektering av anläggningar ska ske med hänsyn tagen till beständighet och miljöpåverkan" ska även belysa konsekvenser för miljön under själva byggskedet och därmed eventuellt behov av tilläggskrav vid upphandling av entreprenörer.
- C) För alla entreprenader som är större än 5 mnkr görs en miljökontroll någon gång under entreprenadens genomförande. För stora entreprenader kan det vara motiverat med fler återkommande kontroller.

Ansvariga

Byggprojektledarna på avdelningen Miljö och teknik.
Miljögruppen på avdelningen Miljö och teknik.
Trafikkontoret.

Tidsplan

De gemensamma kraven tillämpas löpande.

7.2 Uppföljning av målet att entreprenadarbeten ska genomföras på ett miljöanpassat sätt**Indikator**

Andel entreprenader som uppfyller stadens miljökrav vid upphandling av entreprenader och tjänster.

Data för uppföljningen

Exploateringskontoret har tillsammans med trafikkontoret handlat upp företag för att genomföra stickprovskontroller av att entreprenören följer de krav på entreprenörens genomförande som staden ställt i förfrågningsunderlaget. Stickprovskontroller genomförs som kontroll av att kraven efterföljs.

Exploateringskontoret tar fram rutiner för uppföljningen tillsammans med trafikkontoret.

Ansvariga

Avdelningen Miljö och teknik

Tidplan

Stickprovskontroller genomförs löpande.

Resultatet från stickprovskontrollerna sammanställs och redovisas en gång per år.

8 MILJÖMÅL – Miljöprofilering av två bostadsprojekt**8.1 Aktivitet för att miljöprofilera Norra Djurgårdsstaden**

Aktivitetsmålet är i princip relaterat till alla miljösmål som rör exploateringskontorets verksamhet.

Exploateringskontoret avser att tillsammans med bl.a. stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret och miljöförvaltningen m.fl. konkretisera miljöprofileringen för Norra Djurgårdsstaden genom att ta fram ett program för miljöprofilering av området.

Ytterligare ett område som ska miljöprofileras kommer att tas fram.

Arbetet leds av en styrgrupp som består av förvaltningscheferna för exploateringskontoret, miljöförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret och för de två berörda stadsdelsförvaltningarna samt en representant från stadsledningskontoret. Till styrgruppen finns ett sekretariat kopplat som tar fram underlag till miljöprofilering.

Tidplan

Program för miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden redovisas hösten 2008.

8.2 Uppföljning av miljömålet att miljöprofilera två bostadsprojekt

Ett program för miljöprofilering av Norra Djurgårdsstaden tas fram under hösten 2008.

Enligt stadens miljöprogram ansvarar exploateringsnämnden tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden för uppföljningen. Förslag till hur uppföljning fortlöpande kan ske arbetas fram utifrån miljömål och handlingsplaner.

9 MILJÖMÅL - Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden

9.1 Aktiviteter för att nå mål för miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden.

Exploateringskontoret ska medverka till en planering och projektering av nya exploateringsområden som leder till hög andel gång-, cykel- och kollektivtrafikresenärer.

Hur?

Inriktningsmål och aktiviteter för miljöeffektiva transporter bör formuleras i samråd med trafikkontoret.

Exploateringskontoret ska tillsammans med trafikkontoret formulera mål och indikatorer för miljöeffektiva transporter till 2008/2009.

Fram till dess att gemensamma mål finns tillämpas följande generella inriktning för att minska bilanvändningen:

- A) Miljöanpassa transportlösningarna i nya exploateringsområden.
- B) Att medverka till att planera och projektera trafikanläggningar i nya exploateringsområden som ger säkra gång- och cykelvägar, bra cykelparkeringar vid kollektivtrafikknutpunkter, bostäder, arbetsplatser samt god kollektivtrafikförsörjning mm.

Ansvariga

Trafikplanerarna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidsplan

Löpande

9.2 Aktivitet att kontoret ska verka för att minska bullerspridningen i nya exploateringsområden

Exploateringskontoret medverkar till att utreda åtgärder som minskar bullerstörningar från gator i nya exploateringsområden samt att vid behov vidta dessa. Exempel på åtgärd är möjligheten att använda bullerabsorberande gatubeläggning.

Ansvariga

Trafikplanerarna på avdelningen Miljö och teknik.

Tidsplan

Löpande

9.3 Uppföljning av miljömål Miljöeffektiva transporter i nya exploateringsområden**Indikator**

Andelen personer som åker kollektivt, cyklar och går.

Data för uppföljningen

Miljöförvaltningen ansvarar för uppföljningen av miljömålet Miljöeffektiva transporter i Stockholms stads miljöprogram. (Exploateringskontoret har ingen egen uppföljning av detta miljömål.)

Tidsplan

Miljöförvaltningen bedömer att uppföljningen kommer att ske var 3:e . 4:e år.

10 MILJÖMÅL - Miljöeffektiv avfallshantering i exploateringsprojekt

10.1 Aktivitet för att medverka till miljöeffektiv avfallshantering

Exploateringskontoret ska verka för miljöeffektiv avfallshantering i nya exploateringsområden.

- A) Exploateringskontoret ska i samband med exploatering informera om att avfallshanteringen ska ske enligt stadens riktlinjer för avfallshantering.

- B) I större stadsutvecklingsområden ska exploateringskontoret medverka till att utreda och genomföra alternativa lösningar för sopsortering, som t.ex. sopsuganläggningar.

10.2 Uppföljning av miljömål för miljöeffektiv avfallshantering

Trafikkontoret ska ta fram indikator för stadens uppföljning av miljömålen för avfallshanteringen i stadens miljöprogram. (Exploateringskontoret har ingen egen uppföljning av miljömålet.)